Výbory zemské.

Výborem zemským označujeme správní a výkonný orgán zemského zastupitelstva sněmem zvolený (§ 11 zems. zříz.).

I. Členové výboru zemského.

Zemský výbor království českého skládá se z 8 přísedících, zemský výbor markrabství moravského, zemský výbor dolnorakouský, haličský, hornorakouský, štýrský, tyrolský čítá po 6 přísedících, v ostatních zemích korunních pak sestává zemský výbor ze 4 přísedících a z funkcionáře povolaného k řízení sněmů zemských (nejvyšší zemský maršálek, zemský hejtman, president sněmu zemského) jakožto předsedy. V zastoupení jeho předsedá některý přísedící zemského výboru určený k tomu nejvyšším maršálkem zemským (pokud se týká, zemským hejtmanem nebo presidentem zemského sněmu). Přísedící výboru zemského voleni jsou z části jednotlivými kuriemi sněmu zemského, dílem plenem sněmu zemského; v připojené tabulce přehlédnouti lze, jakým způsobem v jednotlivých zemích korunních přísedící výboru zemského rozděleni jsou:

Země	Kurie velkostatkářů (nejvyšších poplatníků v Dalmacii)	Kurie měst, komor obchodních a živnostenských	Kurie obcí venkovských	Plenum sněmu zemského	celkem
Čechy . . .	2	2	2	2	8
Morava . .	1	1	1	3	6
Slezsko . .	1	1	1	1	4
Halič . . .	1	1	1	3	6
Bukovina . .	1	1	1	1	4
Dolní Rakousy	1	1	1	3	6
Horní Rakousy	1	1	1	3	6
Solnohrady .	1	1	1	1	4
Tyroly . . .	1	1	1	3	6
Vorarlberk .	1	1	1	2	5
Štýrsko . .	1	1	1	3	6
Korutany . .	1	1	1	1	4
Krajina . .	1	1	1	1	4
Přímoří . .	1	1	1	1	4
Dalmacie . .	1	1	1	1	4

Každému přísedícímu výboru zemského volí se náhradník, kterýž nastupuje za vyloučeného nebo delší dobu pro nějakou překážku nezasedajícího přísedícího; je-li však sněm zemský shromážděn, dlužno vykonati volbu novou (§ 13 zems. zř.). Doba úřadování členů výboru zemského a jich náhradníků odpovídá době činnosti sněmu zemského, jenž přísedící a jich náhradníky byl volil. Doba úřadování přísedících trvá však i po vypršení období sněmu zemského, jakož i v případu rozpuštění sněmu tak dlouho, dokud nový sněm zemský nepovolá volbou výboru jiného. Vystoupí-li kdo ze sněmu zemského, má to za následek, že ztrácí členství i ve výboru zemském (§ 14 zem. zř.). Přísedící výboru zemského jsou povinni zdržovati se v hlavním městě zemském, v Tyrolsku však jen potud, pokud toho žádá účastenství v záležitostech (pracích) výboru zemského.

Pro Vorarlberk jest vůbec tato residenční povinnost zrušena. Přísedícím výboru zemského dostává se roční náhrady z prostředků zemských ve výši, již stanoví sněm zemský.

II. Obor působnosti.

Zemský výbor obstarává obyčejné správní záležitosti zemského jmění, zemských fondů a ústavů, řídí a přehlíží služební výkony úředníků a sluhů jemu podřízených. Jemu přináleží o tom, jakož i o provedení vykonatelných usnesení sněmu zemského klásti účet sněmu zemskému a předběžně raditi se o návrzích týkajících se záležitostí zemských k příkazu sněmu zemského nebo z vlastní iniciativy (§ 26 zem. zříz.). Zemský výbor zastupuje zemské zastupitelstvo ve veškerých právních záležitostech. Listiny, jež vyhotoviti se mají jménem zastupitelstva zemského, musí podepsány býti předsedou zemského výboru a dvěma členy jeho a opatřeny pečetí zemskou (§ 28 zem. zříz.). Ježto pak sněm zemský zaujal místo někdejších shromáždění stavovských, přináleží nyní výboru zemskému obstarávati též záležitosti dřívějšího stavovského výboru (stavovské nařízení, stavovská aktivita, stavovské konventy) — § 29 zříz. zem. Dále vykonává zemský výbor též zemi nebo někdejším stavům zemským příslušející práva patronátní a presentační, právo navrhovací a jmenovací na místa nadační nebo stipendijní, právo přijímati do stavovských ústavů a nadání (§ 27 zříz. zem.).

Zemský výbor má dále zkoumati volební výkazy nově vstupujících poslanců na sněm zemský a podávati o tom zprávu zemskému sněmu (§ 31 zříz. zem., § 54 řádů voleb. do sněmů zem.) a činí vůbec potřebné přípravy k sezením sněmu zemského (§ 30 zem. zříz.). Zemský výbor pečovati má dále o vypátrání, spořádání a zařízení místností určených pro zastupitelstvo zemské a úřadů i orgánů jemu bezprostředně podřízených (§ 30 zem. zříz.). Zemský výbor smí úředně stýkati se jen s tím sněmem zemským, z jehož středu vyšel, a vydávati smí vyhlášky ve správních záležitostech naň vznesených. Deputací nesmí zemský výbor přijímati (§ 43 zem. zříz.). Sněmu zemskému vyhrazeno jest právo dávati zemskému výboru bližší pokyny ohledně záležitostí jemu příslušejících a ohledně způsobu, jakým mají být obstarávány (§ 32 zem. zříz.). Záležitosti své vyřizuje výbor zemský kolegiálně. K vypracování jednotlivých agend ustanovuje zemský výbor zvláštní konceptní úředníky. Ku platnosti usnesení výboru zemského vyhledává se přítomnost aspoň 4 členů výboru zemského (ve Slezsku, v Krajině, v Korutanech, v Solnohradsku, v Přímoří, v Dalmacii a ve Vorarlberku 3 členů). Má-li předseda za to, že nějaké usnesení výboru zemského příčí se veřejnému blahu nebo platným zákonům, jest oprávněn i povinen výkon jeho staviti a záležitost dotyčnou předložiti neprodleně prostřednictvím správce vlády zemské (místodržitele) nejvyššímu rozhodnutí (§ 42 zříz. zem.).

Výčep.

Výčep jest prodej nápojů hostům v místnosti hostinské sedícím nebo stojícím nebo přes ulici v neuzavřených nádobách (§ 17 živ. ř.). Předpis živ. řádu, že provozování výčepu jest vázáno koncesí, jest v každém ohledu úplně odůvodněn, neboť sluší přísně k tomu hleděti, aby výčep lihových nápojů nebezpečí pro národní život a blaho v sobě chovajících nebyl v jednotlivých místech provozován v nepoměrně značné míře a aby vůbec výčepnické živnosti jen tam nově byly zřizovány, kde toho místní poměry nutně vyžadují. Avšak i kromě obmezení koncesí, vytýká živ. řád celou řadu